N:o 98.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ersättning till Malmö stad för vissa delar af den till Malmö hospital anslagna, men till statsverket indragna tionde från jordar inom stadens område; gifven Stockholms slott den 11 mars 1909.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen medgifva,

att såsom ersättning för den till Malmö hospital anslagna, men till statsverket indragna prästtionde från jordar inom Malmö stads område för åren 1893—1900 och för den kyrkotionde från dessa jordar, hvilken till statsverket influtit för åren 1893—1899, må till Malmö stad från det under riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda anslag till restitutioner utgå ett belopp af 14,034 kronor 39 öre.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

— —

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för finansdepartementet anförde chefen för civildepartementet, statsrådet grefve Hamilton vidare.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift hafva stadsfullmäktige i Malmö och stadsförsamlingarnas i nämnda stad allmänna kyrkostämma gjort framställning dels om beredande af ersättning åt Malmö stad för vissa delar af den utaf jordar inom stadens område utgående tionde dels ock om vederlag för vissa fastigheter, som förmenades tillhöra staden.

Nu tillåter jag mig underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning framställningen allenast i dess förra del. Till ansökningens senare del torde jag sedermera få återkomma.

Uti ärendet hafva åtskilliga myndigheter afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden; och ber jag med ledning af de till ärendet hörande handlingar få lämna en framställning af hvad hufvudsakligen i ärendet förekommit.

Genom särskilda bref den 10 oktober 1528 och den 5 juni 1529 medgaf danske konungen Fredrik I, att staden Malmö finge öfvertaga det därstädes befintliga gråbrödraklostret med dess inkomster för att däraf stifta ett hospital att »ther maa wphollis fattige, siwge oc saare meniske».

Det sålunda bildade hospitalet synes redan från början hafva uppburit tionden af Malmö stads jordar, utan att likväl kunnat utredas, på hvad sätt eller genom hvilket beslut nämnda tionde kommit till hospitalet.

Denna hospitalets rätt att åtnjuta tionden bekräftades af konung Karl XII. Generalguvernören i Skåne hade nämligen gjort förfrågan, huruvida de 69 tunnor råg och 165 tunnor korn, hvilka Malmö stads invånare årligen gåfve af sina jordar till hospitalet därstädes, utan att hospitalets åtkomst vore visad, skulle delas lika mellan kyrkan, hospitalet och prästen eller om det fortfarande skulle förblifva såsom det af ålder varit praktiseradt. Till svar härå förklarade emellertid Kungl. Maj:t uti nådigt bref den 20 oktober 1698, att, emedan kyrkoherden i Malmö årligen åtnjöte af kyrkan 300 daler silfvermynt i stället för den del af tionden, som afginge till hospitalet, kunde han för sin person icke pretendera någon vidare förmån af stadens åkrar utan, då hela denna spannmålstionde af ålder varit förlänad till hospitalet till de fattigas underhåll, skulle densamma oförryckt blifva därvid bibehållen, utan att någon del däraf skulle tillfalla kyrkan.

Efter det en kommitté den 31 december 1870 afgifvit underdånigt betänkande angående hospitalsväsendets förändrade organisation, hemställde Kungl. Maj:t i proposition till 1876 års Riksdag, att Riksdagen måtte besluta, att — med undantag beträffande vissa angifna donationer samt kyrkotionden — de hospitalen tillhöriga fastigheter, frälseräntor och andra afgälder af fast egendom äfvensom öfriga tillgångar af hvad beskaffenhet de kunde vara skulle, i öfverensstämmelse med hvad kommitterade föreslagit, indragas till statsverket, dock att hospitalens hemman och lägenheter bibehölles vid sin då ägande natur enligt jordeboken.

Hvad sålunda af Kungl. Maj:t hemställts blef af Riksdagen bifallet.

I öfverensstämmelse härmed förordnade Kungl. Maj:t uti skrifvelse till sundhetskollegium den 12 maj 1876 om indragande till statsverket af hospitalens alla tillgångar med allenast förut nämnda undantag.

Uti förberörda kommittébetänkande hade såsom kronotionde upptagits hela den från Malmö stad till Malmö hospital utgående tionden, utgörande 433,65 kubikfot (113,446 hektoliter) råg och 973,35 kubikfot (254,724 hektoliter) korn.

I öfverensstämmelse härmed indrogs hela ifrågavarande tionde från och med år 1877 till statsverket och redovisades i kronoräkenskaperna på konto »Extra uppbörd. F. d. hospitalsfondens inkomster». Sedan föreskrifter år 1884 meddelats om förändring i räkenskaperna för länen, hvarigenom från nämnda konto uteslöts, bland annat, sådan till hospital tillförene erlagd tionde, som enligt kronans jordebok fanns påförd hemman eller lägenhet, upptogs från och med år 1886 all ifrågavarande tionde på kontot kyrkotionde. Detta föranledde i sin ordning, att å denna tionde, ehuru den vid indragningen betraktades såsom kronotionde, likväl ej tillämpades vare sig nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter eller lagen den 2 december 1892 angående afskrifning af nämnda grundskatter.

Uti förut omförmälda underdåniga framställning, hvilken inkom till Kungl. Maj:t den 5 maj 1893, hafva nu stadsfullmäktige i Malmö och stadsförsamlingarnas i nämnda stad allmänna kyrkostämma gemensamt, såvidt nu är i fråga, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte att staden måtte återfå de två tredjedelar utaf den af jordar inom stadens område, inklusive de forna hospitalsjordarna, utgående tionden, hvilka motsvarade kyrko- och prästtionden, samt att återstående tredjedelen af samma tionde måtte fixeras i penningar i enlighet med nådiga förordningen den 23 juli 1869 och därefter nedsättas i öfverensstämmelse med de af Kungl. Maj:t sedermera meddelade föreskrifter.

Under åberopande af en af stadsfullmäktige föranstaltad historisk utredning i ärendet anförde sökandena till stöd för den underdåniga framställningen följande.

Malmö stad ägde fordom ej allenast för sina fattiga och delvis för sina sjuka till hospitalet rätt framför andra orter utan hade äfven en ansenlig meddelägarrätt i samma hospital, till hvilket staden anslagit tionden af all dess åkerjord samt magistraten och enskilda upplåtit egendom. Men i och med sammanslagningen af flera andra hospital med det ifrågavarande, genom lagstiftningens och statsmakternas ingripande i hospitalsväsendet i allmänhet och detta hospitals fullkomliga inrangerande bland andra »kronans» hospital utan hänsyn till de där existerande säregna förhållanden, genom hospitalens öfvergång till ute-

slutande vårdanstalter för sinnessjuka samt slutligen genom indragningen till statsverket af hospitalens, och därmed äfven Malmö hospitals, tillgångar och inkomster hade, enligt sökandenas mening, stadens rättmätiga intressen icke blifvit behörigen beaktade.

Genom förenämnda nådiga bref den 12 maj 1876, yttra sökandena vidare, hade ingenstädes eljest *kyrkotionde*, som till hospital i riket ingått, blifvit till statsverket indragen, utan fastmer återgått till församlingarna, där dessa haft eller fått skyldighet att underhålla kyrka. Malmö vore jämväl med all säkerhet den enda kommun i riket, hvars *prästtionde* indragits till statsverket. Härtill komme, att hela tionden af Malmö stads jordar vid tiden för ansökningen ännu uppbars under namn af kyrkotionde, hvarför ock hvarken 1869 års prisnedsättning eller den sedermera beslutade 30-procentsafskrifningen ifrågakommit, samt att många städer voro helt och hållet befriade från kronotionde. Af allt detta syntes det sökandena uppenbart, att, om förhållandet med Malmö stads tionde varit af Kungl. Maj:t kändt vid afgifvande af den nådiga propositionen till 1876 års Riksdag angående hospitalväsendets omorganisation, uti hvilken fråga staden aldrig fått yttra sig, denna tionde helt visst icke skulle blifvit till statsverket indragen utan till staden återställts såsom dess rättmätiga tillgång till underhåll af dess kyrka och till aflöning af dess prästerskap. Detta så mycket mer som dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet vid föredragning inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 12 november 1875 af nämnda ärende uttryckligen yttrade, att någon indragning till statsverket af kyrkotionde icke då borde komma i fråga.

På grund af i ärendet erhållen nådig remiss har kammarkollegium med eget underdånigt utlåtande den 5 oktober 1896 öfverlämnat underdåniga yttranden afgifna af Malmö stads prästerskap den 14 juni 1893, af magistraten därstädes den 27 juni 1893, af domkapitlet i Lund den 12 juli 1893 och af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande den 13 januari 1894.

Prästerskapet biträdde i allo de skäl, hvarpå ansökningen grundade sig, och instämde i densamma.

Magistraten och domkapitlet anförde, att de, med hänsyn till den utredning i ärendet, hvarom stadsfullmäktige föranstaltat och som åtföljde den underdåniga framställningen, ansåge med rätt och billighet öfverensstämmande, att ansökningen blefve af Kungl. Maj:t bifallen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anförde, bland annat, följande.

Såväl af förut omförmälda nådiga bref den 20 oktober 1698 som af den omständighet, att af jorden i Malmö tionde ingick hvarken till kyrka eller präst, syntes framgå, att den tionde, som varit till hospitalet anslagen, innefattat såväl krono- som kyrko- och prästtionde. Vid sådant förhållande och då tionden syntes hafva varit anslagen åt hospitalet såsom en inrättning för fattiga och sjuka, men såväl fattigvård som sjukvård numera bestriddes af staden och icke af kronan vare sig genom Malmö asyl eller eljest, ansåg Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande stadens anspråk på att få disponera prästtionden, för hvilken staden i lön lämnade dess prästerskap vederlag, vara grundadt. Likaså syntes den del af tionden, som var kronotionde, böra behandlas såsom sådan. Hvad åter angick den egentliga kyrkotionden, hemställde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att med dispositionen däraf måtte få anstå i afbidan på den slutliga pröfningen af den på Kungl. Maj:ts pröfning då ännu beroende frågan om afskrifning af kyrkotionden i Skåne med flera provinser.

Kammarkollegium framhöll, bland annat, hurusom enligt kollegii mening vid den jämlikt nådiga skrifvelsen den 12 maj 1876 företagna indragningen af hospitalets tillgångar oriktigt förfarits i så måtto, att Malmö stads tionde betraktades såsom kronotionde och i dess helhet indrogs till statsverket, ehuru den tredjedel däraf, som måste antagas motsvara kyrkotionden, bort i likhet med hospitalets tionde från åtskilliga lägenheter i Lunds socken fortfarande tillfalla Malmö asyl.

Vidare erinrade kammarkollegium, att Kungl. Maj:t för de till Malmö stad hörande församlingar, mellan hvilka förefunnes gemensam ekonomi, genom nådig resolution den 18 april 1873 fastställt löneregler ing. Därvid stadgades, bland annat, att hvad som utöfver särskildt nämnda tillgångar, bland hvilka ersättning för prästtionden ej förekom, erfordrades till prästerskapets aflöning skulle uttaxeras på alla, som utgjorde bevillning till staten efter andra artikeln i bevillningsförordningen, i förhållande till det bevillningsbelopp af nämnda beskaffenhet, som under nästföregående året blifvit påfördt enhvar af de betalningsskyldiga. I samband med nämnda löneregler ing väcktes förslag, att staden för beredande af tillgång till de ökade utgifterna till prästerskapet skulle, då någon afgift icke beräknats af stadsjorden, i stället söka återvinna till sina kyrkor och prästerskapet den af stadens jordar till Malmö hospital utgående kyrko- och prästtionden, men Kungl. Maj:t förklarade, att frågan om återvinning af nämnda tionde finge bero på särskildt utförande.

Kammarkollegium hemställde beträffande den från Malmö stads jordar utgående tionden, hvilken enligt kollegii åsikt vid indragningen till statsverket bort behandlas, en tredjedel såsom kronotionde, en tredjedel såsom prästtionde och en tredjedel såsom kyrkotionde, att med dispositionen af sistnämnda andel måtte få anstå i afbidan på år 1896 pågående utredning angående afskrifning af kyrkotionden i dess helhet, hvaremot den tredjedel af nämnda tionde, som utgjorde kronotionde, borde, fixerad till penningar enligt nådiga kungörelsen den 23 juli 1869, utgå till statsverket efter stadgad nedsättning jämlikt nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 och lagen den 2 december 1892 samt den återstående delen, hvilken utgjorde prästtionde, borde återgå till Malmö stad att användas för dess ursprungliga ändamål. Därvid borde dock de jordar, hvilka dittills varit fritagna från att utgifva tionde till hospitalet, fortfarande åtnjuta befrielse från utgörandet af prästtionde, hvilken tionde för den tid, nuvarande löneregleringen för prästerskapet i Malmö var gällande, borde få af församlingarna användas såsom bidrag till prästerskapets aflöning enligt löneregleringsresolutionen.

Uti den 19 mars 1897 afgifvet underdånigt utlåtande tillstyrkte statskontoret bifall till kammarkollegii hemställan angående ifrågavarande tionde.

Härefter anbefalldes genom nådig remiss Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att lämna stadsfullmäktige och kyrkostämma i Malmö tillfälle att, med anledning af hvad kammarkollegium och statskontoret i ärendet anfört, yttra sig. Till åtlydnad häraf öfverlämnade Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med underdånig skrifvelse den 3 juni 1899 yttranden i ärendet afgifna, af stadsfullmäktige den 21 oktober 1898 och af kyrkostämman den 29 maj 1899.

Stadsfullmäktige, med hvilka kyrkostämman till alla delar instämde, anförde därvid, att de, i afseende å de delar af tionden, hvilka utgjorde kronotionde och prästtionde, icke funnit något att erinra i anledning af hvad kammarkollegium och statskontoret därutinnan anfört utan hemställde allenast, att staden måtte beredas rätt till prästtionden från den tid, ifrågavarande framställning till Kungl. Maj:t ingafs.

Då, hvad angår kyrkotionden, denna varit anslagen till hospitalet för enahanda ändamål som prästtionden och staden sedermera anvisat andra medel till kyrkornas underhåll, syntes det stadsfullmäktige, att jämväl stadens anspråk på kyrkotionden ägde fullgiltiga lagliga grunder. I följd däraf vidhöllo stadsfullmäktige, att sistberörda anspråk måtte blifva godkändt, utan afseende å den, enligt stadsfullmäktiges för-

menande, då ännu pågående utredningen angående afskrifning af kyrkotionden i dess helhet, samt att staden, i likhet med hvad i fråga om prästtionden begärts, måtte tillerkännas jämväl ersättning för kyrkotionden från den tid, den underdåniga framställningen därom ingafs till Kungl. Maj:t.

Kammarkollegium, som anbefallts att ånyo i ärendet afgifva underdånigt utlåtande, afgaf dylikt utlåtande den 30 september 1904.

Däruti erinrade kollegium, att frågan om afskrifning af kyrkotionden i dess helhet dåmera blifvit slutligen afgjord genom nådiga förordningen den 14 oktober 1898, enligt hvilken den från viss jord inom Skåne med flera provinser utgående kyrkotionde skulle, med visst undantag, som ej afsåg nu föreliggande fråga, från och med år 1900 upphöra att erläggas af de tiondeskyldiga. Enligt kammarkollegii mening borde en tredjedel, eller 37,8153 hektoliter råg och 84,908 hektoliter korn, af den till statsverket indragna tionden från Malmö stads jordar rätteligen betraktas såsom kyrkotionde och förty, så snart kyrkotionden i allmänhet afskrefs, icke vidare utgå till statsverket.

Emellertid hade, yttrar kammarkollegium vidare, i specialräkningen öfver kronouppbörden i Malmö stad för år 1900 under kontot kyrkotionde debiterats hela den indragna hospitalstionden af stadens jordar till belopp af 2,959 kronor 29 öre, och såsom balans till år 1901 krediterats nämnda ej förfallna uppbördsbelopp. På grund af skriftväxling mellan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och magistraten angående redovisning af ifrågavarande tionde hade till 1901 års specialräkning öfver kronouppbörden under kontot grundskatt öfverförts beberörda tiondelösen, 2,959 kronor 29 öre, såsom hos skattskyldiga utestående, ej förfallen uppbörd för år 1900, och hade denna uppbörd, hvilken under år 1901 inlevererats till ränteriet, afförts å kontots kreditsida. Däremot hade icke i öfrigt uti nämnda 1901 års specialräkning eller i specialräkningarna för åren 1902 och 1903 vare sig såsom grundskatt eller under annat konto debiterats eller redovisats tionde af Malmö stads jordar, hvadan ifrågavarande indragna hospitalstionde från och med år 1901 i sin helhet upphört att till statsverket ingå.

Vid sådant förhållande höll kammarkollegium före, att Kungl. Maj:t torde finna stadens anspråk på ersättning för prästtionde, hvilket anspråk inskränkts till tiden från det förevarande underdåniga framställning till Kungl. Maj:t inkommit eller från den 5 maj 1893, icke i vidare mån föranleda åtgärd än såvidt detsamma afsåg åren 1893—1900.

Vidkommande därefter stadens anspråk i afseende å den tredjedel af ifrågavarande tionde, som motsvarade kyrkotionde, borde, på sätt kammarkollegium förut anfört, denna tredjedel — i likhet med hospitalets tionde från en del lägenheter i Lunds socken — icke på grund af nådiga brefvet den 12 maj 1876 hafva till statsverket indragits, utan borde den fortfarande hafva tillfallit Malmö asyl. Emellertid hade kyrkotionden, såsom stadsfullmäktige ock framhållit, varit anslagen till hospitalet för enahanda ändamål som prästtionden, nämligen till understöd åt hospitalet såsom en hufvudsakligen för stadskommunen afsedd vårdanstalt för fattiga och sjuka. Efter det i senare tider denna fattig- och sjukvård öfvertagits af staden och hospitalet blifvit förvandladt till ett centralhospital för sinnessjuka från Skåne, Halland och Blekinge, syntes stadens anspråk på ersättning för erlagd kyrkotionde vara lika berättigadt som dess anspråk i afseende å prästtionden. Men äfven i afseende å kyrkotionden hade staden inskränkt sitt anspråk till tiden från det förevarande underdåniga framställning till Kungl. Maj:t inkom. Jämlikt åberopade nådiga förordningen den 14 oktober 1898 skulle kyrkotionde i allmänhet från och med år 1900 upphöra att erläggas af de tiondeskyldiga. Den kyrkotionde, som, på sätt nyss nämnts, äfven för år 1900 kommit statsverket till godo, borde kunna restitutionsvis till staden återgå efter därom å vederbörlig ort, inom behörig tid gjord framställning. Med hänsyn härtill syntes det kammarkollegium jämväl böra beredas staden ersättning för den kyrkotionde motsvarande tredjedel af ifrågavarande för åren 1893—1899 erlagda tionde.

Slutligen erinrar kollegium, hurusom den återstående delen af ifrågavarande tionde eller den, som utgjorts af kronotionde, hade, såsom af utredningen framgått, bort redan på grund af föreskrifterna i nådiga förordningen den 23 juli 1869 efter omsättning i penningar till statsverket indragas samt därefter jämlikt nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 och lagen den 2 december 1892 nedsättas och afskrifvas. Vid sådant förhållande och då ifrågavarande tionde emellertid upphört att utgå med 1901 års ingång, samt hvad staden fått i kronotionde för mycket utgifva syntes kunna, i den mån preskription ej inträdt, restitutionsvis till staden återgå efter därom å vederbörlig ort gjord framställning, ansåg kammarkollegium den underdåniga framställningen i denna del icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Statskontoret anbefalldes därefter att ånyo yttra sig i detta ärende; och afgaf statskontoret till åtlydnad häraf den 30 december 1905 förnyadt underdånigt utlåtande.

Genom den i ärendet förebragta utredning ansåg statskontoret, beträffande frågan om den i följd af nådiga brefvet den 12 maj 1876 till statsverket indragna tionden från vissa jordar inom Malmö stad, vara ådalagdt följande.

Den tredjedel af nämnda tionde, som motsvarat prästtionde, hade icke bort för den tid, hvartill staden begränsat sina anspråk härutinnan, eller från och med den 5 maj 1893 till och med år 1900, tillfalla statsverket utan Malmö stad.

Icke heller den tredjedel af samma tionde, som utgjort kyrkotionde, hade, enligt statskontorets åsikt, bort till statsverket indragas utan liksom prästtionden tillfalla staden, så länge kyrkotionde författningsenligt skolat utgöras, det vill säga till och med år 1899, med hvilket år kyrkotionde i allmänhet upphört att utgå.

Den återstående tredjedelen, motsvarande kronotionden, hade, yttrar statskontoret vidare, visserligen jämlikt nådiga brefvet den 12 maj 1876 skolat till statsverket indragas, men den hade dock icke bort, på sätt som skett, dit inflyta med fullt belopp, utan hade densamma, efter fixering i penningar enligt nådiga kungörelsen den 23 juli 1869 angående förändring af grundräntor och kronotionde, bort nedsättas med 30 procent enligt nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 och det sålunda nedsatta beloppet därefter afskrifvas enligt lagen den 2 december 1892.

Vid sådant förhållande syntes det statskontoret, att Malmö stad vore berättigad att af ifrågavarande statsverket tillfallna tionde återbekomma *dels* prästtionde för åren 1893—1900, *dels* kyrkotionde för åren 1893—1899 äfvensom hvad såsom kyrkotionde influtit för tiden efter år 1899, *dels ock* slutligen, i den mån preskription ej inträdt, hvad såsom kronotionde influtit utöfver de belopp, som med iakttagande af nådiga kungörelserna den 23 juli 1869 och den 5 juni 1885 samt lagen den 2 december 1892 skolat erläggas. I detta sammanhang meddelar statskontoret, att ifrågavarande tionden enligt specialräkningarna öfver kronouppbörden i Malmö stad till Malmöhus läns ränteri levererats med följande belopp, nämligen:

för	år	1893	med	.....	kr. 2,791: 61
»	»	1894	»	.....	» 2,765: 26
»	»	1895	»	.....	» 2,715: 16
»	»	1896	»	.....	» 2,720: 91
»	»	1897	»	.....	» 2,786: 01
»	»	1898	»	.....	» 2,873: 17
»	»	1899	»	.....	» 2,919: 83
»	»	1900	»	.....	» 2,959: 29

Statskontoret anför vidare.

Då såväl prästtionden för åren 1893—1900 som kyrkotionden för åren 1893—1899 ingått till statsverket på grund af nådiga brefvet den 12 maj 1876, d. v. s. enligt Kungl. Maj:ts och Riksdagens gemensamma beslut, syntes Riksdagens medgifvande erfordras för beredande af ersättning åt Malmö stad för nämnda tionde. Den kyrkotionde däremot, som till statsverket influtit för tiden efter år 1899, likasom hvad i kronotionde för mycket därifrån influtit, ansåg statskontoret kunna, såsom oriktigt och utan stöd af gällande författningar i kronans kassa influtet, af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län till vederbörande restitueras.

Slutligen har kammarrätten den 11 juli 1907 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och därvid uttalat att, på sätt kammarkollegium och statskontoret i afgifna underdåniga utlåtanden anfört, framställningen, i hvad den afsåg ersättning åt Malmö stad för de delar af ifrågavarande tionde, hvilka voro att anse såsom prästtionde för åren 1893—1900 och kyrkotionde för åren 1893—1899, syntes böra vinna bifall.

Beträffande den kyrkotionde, som influtit till statsverket för tiden efter 1899, och den kronotionde, som kunde vara för mycket erlagd, ansåg kammarrätten återbetalning häraf böra äga rum först sedan restitution i vanlig ordning blifvit sökt och beviljad.

Departementschefens yttrande.

Såsom af utredningen framgår, har icke med visshet kunnat utrönas, när och under hvilka förhållanden ifrågavarande tionde från Malmö stads jordar, som sedan gamla tider levererats till Malmö hospital, tillagts detsamma. Dock synes sannolikast, att stadens invånare i sammanhang med hospitalets bildande, 1528—1529, eller kort därefter anslagit denna tionde till hospitalet. I sådant afseende är upplysande en i förutnämnda historiska utredning åberopad anteckning i den s. k. Malmöbogen, utgifven af Peder Laurensen i början af år 1530, där det heter: »Vor korn thyende haffue wi skicket till hospitalet, fattige mennesker till hielp oc tröst.»

Hvad angår karaktären af denna tionde, ber jag få nämna, att i de förutvarande danska provinserna Skåne, Halland och Blekinge tionden under den katolska tiden var delad lika mellan prästen, kyrkan och biskopen. Vid reformationens genomförande i Danmark år 1536 blef emellertid biskopens andel indragen och förvandlad till kronotionde, under det prästens och kyrkans andelar fortfarande utgingo till dem Detta förhållande förändrades icke vid provinsernas förening med Sverige. Med hänsyn härtill och på grund jämväl af innehållet i 1698 års af mig

förut omnämnda bref bör den till hospitalet utgående tionden anses motsvara till en tredjedel kronotionde, en tredjedel prästtionde och en tredjedel kyrkotionde.

Emellertid upptogs, såsom nämndt, i 1870 års kommittébetänkande denna tionde synbarligen felaktigt i sin helhet såsom kronotionde och blef därför i enlighet med Kungl. Maj:ts och Riksdagens beslut af 1876 helt och hållet indragen. Ifrågavarande tionde har tydligen ursprungligen anslagits till understöd åt hospitalet såsom en hufvudsakligen för staden afsedd vårdanstalt för fattiga och sjuka. Då efter hand denna fattig- och sjukvård öfvertagits af staden och hospitalet blifvit en statens vårdanstalt för sinnessjuka utan särskild företrädesrätt för sinnessjuka från Malmö stad, anser jag, lika med de i ärendet hörda myndigheterna, staden äga fog för i ärendet framställda ersättningsanspråk.

På grunder, som af myndigheterna anförts, torde emellertid Riksdagens medgifvande erfordras för att bereda staden ersättning för hvad som motsvarar prästtionde för åren 1893—1900, eller 7,510 kronor 41 öre, och kyrkotionde för åren 1893—1899, utgörande 6,523 kronor 98 öre.

Den kyrkotionde, som till statsverket influtit för år 1900, samt hvad i kronotionde för mycket influtit torde i vanlig ordning böra till staden restitueras.

Jag får därför i detta sammanhang allenast hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen

medgifva, att såsom ersättning för den till Malmö hospital anslagna, men till statsverket indragna prästtionde från jordar inom stadens område för åren 1893—1900 och för den kyrkotionde från dessa jordar, hvilken till statsverket influtit för åren 1893—1899, må till Malmö stad från det under rikstatens sjunde hufvudtitel uppförda anslag till restitutioner utgå ett belopp af 14,034 kronor 39 öre.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Joh. Rudbeck.